

Posudek oponenta diplomové práci Yulii Parashchak

Ukrajinsko-české interference (syntax)

(FF UK, Ústav českého jazyka a teorie komunikace, Praha 2021, 199 str.)

V úvodu ke své diplomové práci Yuliia Parashchak správně tvrdí, že zájem o češtinu ze strany cizinců, zejména Ukrajinců, je velmi velký a že „Ukrajinci, kteří osvojují češtinu, mohou nabýt přesvědčení, že princip tvoření gramatických struktur je v češtině stejný jako v ukrajinštině. V důsledku toho své znalosti z mateřštiny mohou aplikovat v češtině“ (str. 7), což samozřejmě vede k interferenci a chybám na syntaktické úrovni. S jistotou můžu to potvrdit i z vlastní zkušeností Ukrajinky, osvojující češtinu. Z ohledu na uvedené jsem přesvědčena, že záměr diplomantky na zkoumání odlišných valencí českých a ukrajinských sloves je velice aktuální a samotné řešení této výzkumné otázky (vytvořený diferenční valenční slovník českých a ukrajinských sloves) je prakticky užitečné taky i vzhledem k tomu, že v učebnicích češtiny ne vždy najdeme upozornění na použití slovesa s konkrétním pádem. Naprosto souhlasím s autorkou diplomové práce, že tento slovník a příloha s rozřazením sloves ze slovníku do valenčních dvojic je největším přínosem práce a že ho mohou používat jak studenti, tak i lektori, jak češtiny, tak i ukrajinštiny. Musím říct, že budu asi první lektorka, která slovník určitě použiji pro praktický kurz ukrajinštiny pro české studenty.

Struktura práce je dobře promyšlená a text neobsahuje nadbytečné kapitoly, které s tématem nesouvisí. Y. Parashchak rozvíjí téma postupně a logicky, což je patrně vidět už v samotných názvech obsahových bodů, prokazuje schopnost aplikovat teoretické poznatky na praktický materiál a argumentovat samotný postup výzkumu a jeho výsledky. Diplomantka se bezchybně orientuje v odborné terminologii (*interference, rekce, valence, pozitivní a negativní transfer* atd.) a správně ji používá jak v teoretické, tak i v praktické části, které jsou provázané mezi sebou. Závěry se vztahují ke stanovené výzkumné otázce, jen bych uvítala, pokud by v závěru ještě jednou trochu víc bylo zmíněno o výsledku experimentu, zejména o nejfrekvencovanějších chybách a jejich příčinách.

Cíl a postup samotného experimentu a zvolená metodologie výzkumu (chybová analýza), je v práci dostatečně vysvětlena a zdůvodněna. Autorka předkládá argumenty, proč byla daná metodologie použita, jaké jsou její výhody a nevýhody, náležitě interpretuje a formuluje jasné závěry, zároveň si je vědoma omezení plynoucích z použité metodologie i způsobu interpretace výsledků. Data jsou v práci prezentována uceleně a dostatečně podrobně a jsou podloženy různými diagramy, tabulkami a přílohami.

Práce představuje odbornou literaturu relevantní pro dané téma a systematicky analyzuje argumenty, které dosavadní literatura k tématu nabízí. Diplomantka prokazuje schopnost výstižně a přesně parafrázovat sekundární literaturu a řádně komentuje a cituje použité zdroje.

Práce má mnohým větší rozsah, než norma 60 nstr. pro diplomovou práci, což v žádném případě není chyba autorky, ale je specifikum cíle zkoumaného tématu – vytvoření slovníku. Text práce je zřetelně a soudržně strukturován. Autorka dodržuje jednotné provedení citací a seznamu literatury z hlediska citační normy, typografické úpravy a řazení. Využití vizuálních a grafických možností je funkční, jazyková stránka projevu vykazuje schopnost zvládnout základní konvence vědeckého psaní.

Drobné připomínky:

1. Není sjednocené použití inicialů autorů použitých zdrojů. V celém textu oni chybí (Dokulil, Daneš, Novotný atd.), jen občas se vyskytuje Miroslav Grepl, Petr Karlík (str. 25).

2. Ukrajinské předložky *перед, над* se pojí s instrumentálem a akuzativem (*перед дверима – перед двери; над ліжком – (любити) над усе*). Na str. 23 autorka diplomové práci tvrdí, že tyto předložky se pojí jen s jedním pádem.

3. Str. 31. *Klepat se zimou* překládáme do ukrajinštiny vyrazem *труситися від холоду*, v žádném případě ne *труситися від зими*.

4. V ukrajinské části práce se občas vyskytují příklady tzv. suržyku, místo ukrajinských slov nebo výrazů. Například: *одягатися по погоді*, místo *одягатися за погодою, завідувати однокласникам*, místo *засдрити однокласникам* (str. 33), *відноситися до чого*, místo *належати до чого* (str. 34), *наказати учня*, místo *покарати учня* (str. 35), *з Тоньою*, místo *з Тонею* (str. 39), *підлизуватися до кого*, místo *підлабузнюватися до кого* (str. 71) atd.

5. Na str. 39 je uvedeno, že, na rozdíl od ukrajinštiny, v češtině ve větách jako *Byl mi kamarádem* můžeme použít jen jeden pád – instrumentál, nikoliv akuzativ (chybně *Byl mi kamarád*). Ale v ukrajinštině platí stejné pravidlo: v minulém a budoucím čase používáme jen instrumentál jména užitého v přísudku (*Він був/буде мені другом*, nikoliv *Він був/буде мені друг*).

Tyto připomínky nemají významný vliv na celkové hodnocení diplomové práci Yulii Parashchak *Ukrajinsko-české interference (syntax)*, která splňuje veškeré podmínky a požadavky.

Hodnocení práce:

1. bod. Koncepce práce - známka **A**.
2. bod. Metodologie a zpracování dat - známka **A**.
3. bod. Práce s odbornou literaturou známka **A**.
4. bod. Formální úroveň práce známka **B**.

Cekové hodnocení:

Práci **doporučuji k obhajobě a hodnotím klasifikačním stupněm *výborně***.

V Praze, 21.08.2021

Tet'ana Sverdan